

DÍL 4:

Napínací šňůry

Špatné používání mé svobody. HŘÍCH

3. ročník SŠ

Hřích je nepořádek a chaos v mém životě.

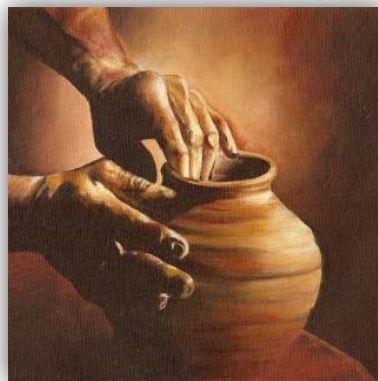
Hřích, zranění z lásky.

Zranění mohou být uzdravena. Je třeba je léčit.

Zbraně proti hříchu: milost a ctnosti.

4. Jak napsat dobře šňůry: ctnosti

„Přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu“
(Flp 4,8)

El alfarero. Raquel Guzmán.

Objevit, že ctnosti jsou dovednosti a dobré zvyky, které člověka disponují ke konání dobra. Naučit se využívat ctnosti jako zbraně proti hříchu.

Tuto lekci začneme tím, že si připomeneme film *Batman začíná*, jako ukázkou filmu o superhrdinovi, který má být se svými zbraněmi dobře připraven, aby bojoval proti zlu. Zeptáme se mladých lidí, zda v našich životech existuje nějaký způsob, nějaká zbraň, která by nás ochránila, připravila na každodenní bitvu, pomohla nám ve chvíli, kdy je, jak jsme viděli, naše svoboda vystavována zkoušce a my víme, že ne vždy je snadné nenechat se unést.

AKTIVITA 1: Ukážeme fotky tří osobností: Matky Terezy z Kalkaty, Mahátma Gándhího a Oskara Schindlera. Mladé lidi rozdělíme do skupinek a pozveme je, aby si udělali vlastní průzkum o životě zmíněných osobností a vyzdvihli čtyři povahové rysy, které z jejich životů vytvořily vzory. Mohou vzejít tyto nápady: odvaha, čestnost, pokoj, střídmost, svědectví, štedrost, láska, obětavost, dobročinnost, oddanost, oběť, skromnost ...

Jedná se o lidi s osvědčenými ctnostmi, kteří odevzdali své životy druhým i navzdory nebezpečí, obětem a utrpení, které jim to způsobilo.

AKTIVITA 2: Požádáme mladé, aby přemýšleli a napsali jména a vlastnosti dalších tří ctnostných lidí.

Mnozí z nich si vyberou známé osobnosti (světce, sportovce, dobyvatele). Jmenoval však někdo běžné lidi jako například svého dědečka, kamaráda, lidi vykonávající nějaké běžné zaměstnání jako hasič, policista nebo lékař?

Jsme obklopeni ctnostnými lidmi, kterých si nevšimneme právě proto, že ctnost se mnohokrát nachází v tom malém, skrytém, v tom, co nikdo nevidí.

Občas si myslíme, že ctnosti se týkají pouze světců, hrdinů, superhrdinů.

Jsme zvyklí dívat se v kině a v televizi na filmy se superhrdiny: Superman, Batman, Neuvěřitelný Hulk, Kapitán Amerika nebo Fantastická čtyřka .

Jedná se o mimořádné bytosti obdarované mimořádnými vlastnostmi, schopné dát svůj život za spravedlnost a společné dobro.

Pomůžeme mladým lidem si uvědomit, že ctnosti nejsou vlastní superhrdinům nebo velmi ušlechtilým lidem, ale jsou pro všechny, pro tebe i pro mě.

Pozveme mladé lidi, aby se vyzbrojili všemi těmito ctnostmi a chápali, že teď je řada na nich, aby byli hlavními hrdiny.

AKTIVITA 3 a 4: V této aktivitě představíme fotografii olympijského sportovce Artura Nabarette Zanettiho, který se narodil v Sao Paulu 16. dubna 1990.

Je to gymnasta, který vyhrál zlatou medaili ve sportovní disciplíně na kruzích na Olympijských hrách v Londýně v roce 2012.

Zeptáme se mladých lidí, jak si myslí, že dokázal být jedničkou ve své sportovní disciplíně.

Zeptáme se, zda podle jejich názoru virtuózem (nebo vrcholovým sportovcem) se rodíme, nebo stáváme. Necháme je zamyslet se nad tím, zda se ctnosti prostě jen zdědí, narodíme se s nimi či bez nich, nebo se jim naopak lze naučit a můžeme se v nich cvičit.

Tudíž jsou-li ctnosti potřebné zbraně v životě, každý jsme zodpovědný za jejich hledání a práci na nich, abychom si je přivlastnili.

Ctnosti jsou dovednosti a dobré návyky, které mě disponují ke konání dobra.

Dovolují mi nejen konat dobré skutky, nýbrž i vydávat ze sebe to nejlepší. Všemi svými smyslovými silami hledám dobro a volím je v konkrétním jednání (sv. Řehoř z Nyssy).

Lidské ctnosti jsou pevné postoje, ustálené sklony, trvale nabyté dokonalosti rozumu a vůle, které řídí naše skutky, vnášejí řád do našich vášní a usměřňují naše chování podle rozumu a víry. Jejich plodem je snadnost, sebeovládání a radost při úsilí o mravně dobrý život.

Ctnosti je možné definovat jako strategie lásky.

AKTIVITA 5: Nyní, když mladí lidé vědí, že ctnosti jsou potřebné zbraně a že každý jsme zodpovědný za to, že je budeme hledat a cvičit se v nich, abychom si je osvojili, ukážeme si konkrétně, o čem mluvíme.

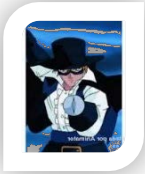

Připomeneme jim kardinální (mravní) ctnosti jako střed a původ ostatních lidských ctností.

Jestliže nakladatelství *Marvel* vytvořilo komiks *FANTASTICKÁ ČTYŘKA*, my počítáme se 4, také fantastickými, Ctnostmi, nad nimiž se formují ostatní lidské ctnosti:

Kardinální ctnosti:

- **Moudrost**
- **Spravedlnost**
- **Mírnost**
- **Statečnost**

Předložíme mladým lidem tabulku s definicemi každé jedné z nich a požádáme je, aby se ve skupinkách snažili svými vlastními slovy definovat, co každá ctnost znamená.

Ctnosti	?	Charakteristiky
1 	SPRAVEDLNOST	Vytrvalá a pevná vůle dávat to, co je třeba.
		Stálá čestnost v myšlenkách a jednání s bližním.
		Přináší řád a čestnost do našich vztahů s Bohem a s bližním.
2 	MOUDROST	Rozlišit dobro a zvolit vhodné prostředky. Znalost posledního smyslu lidského života.
		Řídí ostatní ctnosti a dává jim řád i míru.
		Je příčinou, kořenem, matkou míry, příkladem, průvodkyní a důvodem morálních ctností..

<p>3</p> 	<p>STATEČNOST</p>		<p>Zabezpečuje při obtížích pevnost a vytrvalost.</p>
			<p>Dává nám schopnost přemáhat strach z utrpení a ze smrti.</p>
			<p>Umožňuje nám věrnost dobru, když se to ukazuje jako zvláště těžké či nebezpečné.</p>
<p>4</p> 	<p>MÍRNOST</p>		<p>Zmírňuje přitažlivost smyslových rozkoší, které nás oddělují od dobra.</p>
			<p>Učí nás mírnit naše impulzy.</p>
			<p>Posiluje sebeovládání a vnitřní rovnováhu.</p>

AKTIVITA 6: Mladí lidé zůstanou ve stejných skupinkách a v této dynamické aktivitě si mají představit reálné situace ze svých životů, které mohou nastat, a jaké postoje budou potřebovat, aby rozvíjeli zmíněné ctnosti.

Je důležité, aby byl žák při této aktivitě u příkladů, které vypracuje, velmi konkrétní, aby ctnosti mohl vzít za své a tak si uvědomil, že každý den bud' ctnosti cvičíme, anebo ne.

Ctnosti	Případy	Úkoly
<p>MOUDROST</p>	<p>Spíš než jít s kamarády, co pijí a kouří, se nakonec rozhodne jít na promítání doma u jiných kamarádů ...</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zamyslet se nad tím, co je v daný moment vhodnější. 2. 3.
<p>SPRAVEDLNOST</p>	<p>Jeden školní den přišli dva žáci, Bolek a Matouš, pozdě na první vyučovací hodinu a oba dostali důtku. Bolek zaspal, protože hrál do noci PC hry. Matouš, když přecházel ulici ke škole, uviděl, jak jedna starší paní upadla a pomohl jí vstát, zvedl hůlku a zavolał sanitku, protože byla zraněná na hlavě.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoci tomu, kdo to potřebuje, i za cenu, že mě to možná poškodí. 2. Vyhnout se tomu dělat to, co se nemá, byť to nemá špatné a okamžité důsledky. 3.

<p style="text-align: center;">MÍRNOST</p>	<p>Přicházím domů mrtvý hlady, sednu si ke stolu a začnu jíst, aniž by si přisedl zbytek rodiny.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umět počkat s jídlem, dokud všichni neseďme u stolu. 2. Umět říci „ne“ nebo „počkej“ nějakému rozmaru. 3.
<p style="text-align: center;">STATEČNOST</p>	<p>Neučil jsem se dost na písémku a můj spolužák, který otázky z písémky umí, mě povzbuzuje, abych se sebou něco udělal.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zvítězit nad pokušením písémku opsat..... 2.

Společně s nimi se zamyslíme nad tím, že nejen že můžeš tyto 4 ctnosti žít, nýbrž tvůj život může být plný ctností, které ve většině případů stojí v protikladu k negativním postojům, ke hříchu.

Pamatuj si: boj mezi dobrem a zlem.

Koho chci poslouchat?

AKTIVITA 7: Na základě příběhu nyní představíme teologální ctnosti.

Příběh vypráví, jak se jeden Arab, který chtěl poprvé přejít poušť, v jeskyni potkává s úctyhodným starcem, jenž mu dá tři drahokamy, které jej budou doprovázet na jeho cestě, aby mohl dojít do cíle. Díky nim se mu podaří překonat různé nesnáze a pochopí, že bez nich by nikdy svého cíle nedosáhl.

Příběh je přirovnání toho, jak člověk musí svým životem projít sám, cesta každého je jedinečná a pro každého tu jsou tři ctnosti, které nám dávají světlo, abychom došli do cíle: Víra, Naděje a Lásky.

Doprovázíme mladého člověka, aby se zamyslel, také v osobní rovině, nad svou vlastní cestou života: Komu důvěřuje? Jaká je právě teď jeho cesta? Kde nalézá oporu?

Nakonec mladé požádáme, aby si našli začátek 13. kapitoly 1. listu sv. Pavla Korintským, Velepíseň lásky, ve které apoštol zve, abychom hledali především lásku jako pramen všech ostatních ctností.

Mravních ctností dosahuji lidským úsilím.

Ctnost je hodnota, kterou si přivlastňuji skrze konkrétní jednání. Pouze skrze praxi a cvičení ve ctnostech je budu moci přijmout a přivlastnit si je.

Moudrost má za cíl řád ve své univerzálnosti, usiluje obecně o dobro, o to správné, o to vhodné. Vede neustále v patrnosti smysl a cíl lidského života.

Spravedlnost má za cíl řád vůči ostatním, dát každému to, co mu patří.

Statečnost má za cíl usilovat o dobro navzdory sobě samému (únava, strach, hanba).

Mírnost má za cíl dosáhnout řádu uvnitř sebe sama, ve svém vlastním já.

Hřích je třeba vidět jako určité jednání a konkrétní činy, které mě vzdalují od lidí (častokrát těch nejmilejších), od Boha a ode mně samého. Kromě toho, že má negativní důsledky na ostatní, utápí mě do průměrnosti a nakonec můj život naplní hlubokým smutkem a nedostatkem smyslu.

Teologální ctnosti mají co do činění přímo s Bohem. Jsou jimi víra, naděje a láska. Mravní ctnosti tvoří moji fyziognomii, utvářejí můj způsob bytí a žití, zatímco teologální ctnosti utvářejí můj osobní postoj na cestě k Bohu.

A dobrou zprávou je, že ctnosti jsou také DAREM, dárkem: VÍRA, NADĚJE a LÁSKA, které nám pomáhají setkat se s DAREM s velkým „D“, se CTNOSTNÝM ze ctnostných, se SVATÝM mezi svatými, se superhrdinou s větší mocí: JEZÍŠEM KRISTEM.

Časový rozvrh a materiály

Tento materiál je určen žákům 3. ročníku střední školy a má se probrat na dvou sezeních.

Aktivita	Doba (minuty)	Materiál
Aktivita 1: Vyhledávání informací a osobní zamyšlení	20	Počítač nebo encyklopedie k vyhledávání informací
Aktivita 2: Osobní zamyšlení	15	Materiál v učebnici
Aktivita 3 a 4: Osobní zamyšlení	15	Materiál v učebnici. Sportovec
Aktivita 5: Práce ve skupině	15	Tabulka kardinálních ctností
Aktivita 6: Práce ve skupině	15	Reálné případy, situace, ctnosti
Aktivita 7	20	Příběh a otázky na teologální ctnosti